

FDI Izjava

Globalno parodontalno zdravje

SPREJELA FDI Generalna skupščina, **septembra 2018** v **Buenos Airesu** v **Argentini**

Kontekst

Parodontalne bolezni (bolezni dlesni), vključno z gingivitisom in periodontitisom, so med najbolj pogostimi človeškimi boleznimi. Začnejo se z neravnovesjem med biofilmom in gostiteljem na plaku ter razpadom homeostaze med mikrobom in gostiteljem. Napredujejo zaradi nepravilnih imunsko-vnetih odzivov pri dovzetnih posameznikih, z različnimi okoljskimi in gostiteljskimi dejavniki tveganja (npr. uporaba tobaka in sladkorna bolezen). Periodontitis je glavni vzrok za hudo izgubo zob pri odraslih po vsem svetu. Prav tako je tesno povezan z drugimi nenalezljivimi boleznimi (NCD) in motnjami (diabetes, bolezni srca in ožilja, pljučne bolezni, revmatoidni artritis, bolezni ledvic in kognitivne motnje), in sicer prek osnovnih verjetnih mehanizmov in načinov okužbe (npr. bakteriemija), vnetij, disbioze in pogostih dejavnikov tveganja. Parodontalne bolezni, kot veliko svetovno zdravstveno breme, močno vplivajo na ustno in splošno zdravje, kakovost življenja, dobro počutje in samozavest, ki ima zelo velik socialno-ekonomski vpliv in visoke zdravstvene stroške. Kot odgovor na te izzive so velike mednarodne parodontalne organizacije dosegle prvo soglasje o preventivnih, diagnostičnih in terapevtskih strategijah za spodbujanje parodontalnega ter splošnega zdravja. Nova klasifikacija [parodontalnih in periimplantnih bolezni in pogojev \(2018\)](#) še naprej spodbuja in krepi preprečevanje in obvladovanje parodontalnih bolezni ter z njimi povezanih raziskav za globalno parodontalno zdravje.

Področje

Ta izjava opredeljuje glavne izzive pri reševanju teh problemov in poudarja nove priložnosti za spodbujanje parodontalnega zdravja ter učinkovite zdravstvene oskrbe z izvajanjem globalne strategije in skupinskih ukrepov.

Opredelitve

Parodontalne bolezni: kronično vnetje zaradi mikrobne disbioze in odziv nestabilnega gostitelja vplivata na mehka ter trda zobna vezivna tkiva.

Gingivitis: stanje vnetja, ki se začne na biofilmu plaka, za katerega so značilne rdeče dlesni, edem, spremembe v konturi in krvavitev ob rahlem dotiku, brez izgube priloge ter alveolarne resorpcije kosti.

Periodontitis: kronično večstransko vnetje zaradi mikrobne disbioze in odziv nestabilnega gostitelja, za katera je značilno postopno propadanje zobnih vezivnih tkiv, z izgubo priloge in alveolarno resorpcijo kosti.

Načela

Globalna zavest za parodontalno zdravje ostaja nizka, predvsem zaradi dokaj tihe narave parodontalnih bolezni, slabih ustnih higienskih navad, omejenega strokovnega izobraževanja in oskrbe ter pomanjkanje splošnih strategij in politike ustnega/parodontalnega zdravja. S strani zdravstvenih strokovnjakov in oblikovalcev politike ni zadostne prokativne promocije. Poleg tega obstaja pomanjkanje pri zagotavljanju učinkovite zdravstvene oskrbe. To je izrednega pomena za vzpostavitev svetovnega soglasja, spodbujanje interdisciplinarnega sodelovanja in izdelavo učinkovite strategije spodbujanja parodontalnega zdravja v boju proti tem resnim boleznim in vzdrževanju parodontalnega zdravja ter dobrega počutja.

Politika

FDI podpira naslednje izjave:

- Parodontalne bolezni, zlasti periodontitis, predstavljajo veliko svetovno bolezensko breme, z uničujočimi učinki na ustno zdravje in tesno povezavo s splošnim zdravjem. Povzročajo ogromne socialno-ekonomske vplive in zelo visoke stroške zdravstvenega varstva po vsem svetu.
- Parodontalna zdravstvena ozaveščenost splošne javnosti je nizka. Zanemarjanje parodontalnih bolezni in njihova vsakodnevna oskrba predstavljata ključne probleme in izzive za zdravstvene strokovnjake. Zato je povečanje ozaveščenosti in pismenosti o parodontalnem zdravju ključnega pomena pri spopadanju z globalnim bremenom parodontalnih bolezni.
- Parodontalne bolezni je mogoče preprečiti in obvladovati z učinkovito dnevno osebno nego in ustrezno strokovno oskrbo.

- Primarne in dolgoročne sekundarne preventivne strategije so ključnega pomena za spodbujanje parodontalnega zdravja in učinkovite ustne/parodontalne oskrbe. Obravnavati bi morali posamezne potrebe in profile tveganja.
- Parodontalno spremljanje in diagnostične postopke je treba za vse paciente opraviti z ustnimi zdravstvenimi strokovnjaki.
- Ustne/peroralne bolezni imajo vrsto spremenljivih dejavnikov tveganja z drugimi NCD (npr. kajenje in debelost). Pristop k skupnim dejavnikom tveganja bi moral biti proaktivno izveden z medstrokovnim timskim delom.
- Globalno staranje prebivalstva predstavlja večje breme in nadaljnje zahteve za proaktivno parodontalno nego za zdravo staranje.
- Izobraževanje v parodontologiji je treba okrepiti z zobozdravstvenimi učnimi načrti in stalnim strokovnim razvojem programov.
- Obstaja velika potreba po nadaljnjih osnovnih, translacijskih in kliničnih raziskavah o parodontalnem zdravju ter boleznih, kot so oralno sožitje in disbioza pri zdravih in zdravstveno ogroženih skupinah. Določiti je treba podatkovne baze, ki temeljijo na dokazih, posodobljene smernice/orodja in sistema podpor za odločitve v *zdravstvu*.
- Pomembna je vključitev in sodelovanje z drugimi zainteresiranimi stranmi, kot so zdravstveni strokovnjaki zdravstvene NGO, nevladne organizacije in agencije ter neodvisni financerji za zagovarjanje parodontalnega zdravja v javnih skupnostih (npr. izobraževalni sistemi in storitvena omrežja za nosečnice, starejše in posameznike, ki delajo v zdravstvu).
- Ustno/parodontalno zdravje je treba vključiti v vse državne zdravstvene strategije, politike in programe za optimalno zdravje ter dobro počutje.

Odpoved odgovornosti

Informacije v tej izjavi o politiki so temeljile na najboljših znanstvenih dokazih, ki so bili takrat na voljo. Lahko jih razlagamo tako, da odraža prevladujoče kulturne občutljivosti in socialno-ekonomske omejitve.

Nadaljnje branje

1. Herrera D., Meyle J., Renvert S., Jin L. J. White Paper on Prevention and Management of Periodontal Diseases for Oral Health and General Health. Ženeva: FDI World Dental Federation; 2018.
2. Jepsen S., [Blanco J.](#), [Buchalla W.](#), [Carvalho J. C.](#), [Dietrich T.](#), [Dörfer C.](#) et al. Prevention and control of dental caries and periodontal diseases at individual and population level:

consensus report of group 3 of joint EFP/ORCA workshop on the boundaries between caries and periodontal diseases. *J Clin Periodontol* 2017; 44: S85–S93.

3. Jin L. J., Armitage G. C., Klinge B., Lang N. P., Tonetti M., Williams R. C. Global oral health inequalities: Task group - periodontal disease. *Adv Dent Res* 2011; 23:221–226.
4. Jin L. J., Lamster I. B., Greenspan J. S., Pitts N. B., Scully C., Warnakulasuriya S. Global burden of oral diseases: emerging concepts, management and interplay with systemic health. *Oral Dis* 2016; 22:609–619.
5. [Kassebaum N. J.](#), [Bernabé E.](#), [Dahiya M.](#), [Bhandari B.](#), [Murray C. J.](#), [Marcenes W.](#) Global burden of severe periodontitis in 1990–2010: a systematic review and meta-regression. *J Dent Res* 2014; 93:1045–1053.
6. Lancet (Editorial). Oral health: prevention is key. *Lancet* 2009; 373:1.
7. Listl S., Galloway J., Mossey P. A., Marcenes W. Global economic impact of dental diseases. *J Dent Res* 2015; 94:1355–1361.
8. Meyle J., Chapple I. Molecular aspects of the pathogenesis of periodontitis. *Periodontol 2000* 2015; 69:7–17.
9. [Tonetti M. S.](#), [Jepsen S.](#), [Jin L. J.](#), [Otomo-Corgel J.](#) Impact of the global burden of periodontal diseases on health, nutrition and wellbeing of mankind: A call for global action. *J Clin Periodontol* 2017; 44:456–462.
10. World Health Organization. Oral health: What is the burden of oral disease? http://www.who.int/oral_health/disease_burden/global/en/
11. Caton J. G., Armitage G., Berglundh T., Chapple I. L. C., Jepsen S., Kornman K. S., Mealey B. L., Papapanou P. N., Sanz M., Tonetti M. S. A new classification scheme [for periodontal and peri-implant diseases and conditions – Introduction and key changes from the 1999 classification.](#) *J Periodontol* 2018; 89 (Suppl 1):S1–S8.